

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
Εισαγωγικὸ σημεῖωμα	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Συνοπτικὸ ἱστορικὸ τῶν συμβολισμῶν τοῦ περιβάλλοντος στὴν ἑλληνικὴ γραμματεία	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Νεοπλατωνισμὸς καὶ χριστιανικὸς συμβολισμὸς. Ἀνθρωπομορφισμοὶ τῶν ἐμβίων ὄντων	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Συμβολισμοὶ στὴν κοσμικὴ γραμματεία τοῦ Βυζαντίου	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Ὁ Φυσιολόγος	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Ὁ Ψαλμὸς 103 (Προσимиакός)	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
Ὁ Ψαλμὸς 148 (Αἴνοι)	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Ὁ χριστιανικὸς συμβολισμὸς στὴν ὕμνογραφία καὶ τὴν θρησκευτικὴ γραμματεία τοῦ Βυζαντίου	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ	
Ὁ Λόγος εἰς τὴν Ἑξαήμερον τοῦ Βασιλείου Καισαρείας	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
Ἡ Ἑξαήμερος ἡ Κοσμουργία τοῦ Γεωργίου Πισίδη	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
Ὁ χριστιανικὸς συμβολισμὸς τοῦ φυσικοῦ κόσμου στὰ ἐκκλησιαστικὰ κείμενα τοῦ Βυζαντίου	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Χριστιανικοί συμβολισμοί ζώων στην ύμνογραφία

καὶ τὸν <i>Φυσιολόγο</i>	73
α. Ἀετός	75
β. Ἀλώπηξ	79
γ. Ἀμνὸς - ἀμνάς - ἀρνίον - κριὸς - πρόβατον	82
– <i>Ἡ Ἀκολουθία τῆς Προθέσεως</i>	89
– <i>Τὸ Ἀρνίον στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη</i>	91
– <i>Ὁ ἀμνὸς - πρόβατον ὡς σύμβολο τῶν μαρτύρων</i>	93
– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ Καλοῦ Ποιμένα</i>	96
δ. Γύψ	106
ε. Δάμαλις - Μόσχος - Βοῦς	107
– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ</i>	108
στ. Δορκὰς - Νεβρός	112
– <i>Ἡ δορκὰς Ταβιθά</i>	115
ζ. Κύων	116
η. Λέων	121
θ. Λύκος	128
ι. Μέλισσα	130
ια. Μυρμηκολέων	133
ιβ. Ὄνος	137
ιγ. Ὄφις	141
ιδ. Πελαργός	143
ιε. Πελεκᾶνος	145
ιστ. Περιστερὰ - Χελιδὼν - Τρυγὼν	147

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Χριστιανικοί συμβολισμοὶ φυτῶν	155
α. Ἀμπελος - Ἀμπελῶν - Βότρυς - Οἶνος	159
– <i>Ὁ γάμος τῆς Κανᾶ. Ὁ συμβολισμὸς τοῦ οἴνου</i>	164
β. Συκιά	167
γ. Ἑλιά - Ἑλαιον	169
– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη</i>	171

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Ἄλλες Παραβολές τοῦ Χριστοῦ με συμβολισμοὺς

ἀπὸ τὸν φυσικὸ κόσμον	173
– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως</i>	175

– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ κόκκου τοῦ σιναπιοῦ</i>	177
– <i>Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων</i>	178
– <i>Ἡ παραβολὴ τῆς ζύμης</i>	178
– <i>Ἡ παραβολὴ τοῦ διχτύου</i>	179
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
Συμβολισμοὶ πολύτιμων λίθων	181
α. Μαργαριτὰρι	183
β. Ἀδάμας (Διαμάντι)	184
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Τὸ ἄλας καὶ ὁ λύχνος ὡς παραβολικοὶ συμβολισμοί	187
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ	
Ὁ συμβολισμὸς τοῦ ὕδατος	193
– <i>Ἡ συνάντησις τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν Σαμαρείτιδα</i>	195
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Ὁ συμβολισμὸς τῆς πέτρας	199
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΟ	
Συμβολισμοὶ οὐρανίων σωμάτων	205
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ	
Οἱ συμβολισμοὶ στὸν <i>Ἀκάθιστο Ὑμνο</i>	211
α. Ζῶα, πτηνὰ καὶ ψάρια	215
β. Ἄνθη, φυτὰ, πολύτιμοι λίθοι, καρποὶ δένδρων καὶ ἡ πρὸς καλλιέργεια γῆ	215
γ. Ἀγροτικὰ ἐπαγγέλματα, διαδικασίαι καὶ ἐργαλεῖα πὺν συνδέονται μετὰ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, τὴν ἀλυσία καὶ τὴν διαποίμανση τῶν ζώων	217
δ. Προϊόντα τοῦ καθημερινοῦ βίου καὶ πολιτισμοῦ τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τὴν γεωργία, τὴν ἀλυσία καὶ τὴν κτηνοτροφία	217
ε. Πλανῆτες, ἀστέρες, φυσικὰ φαινόμενα, ἡ φύσις καὶ ὅλα τὰ κτιστὰ ὄντα	218
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ	
Σύνοψη τῶν χριστιανικῶν συμβολισμῶν γιὰ τὴν Θεοτόκο στὴν ἐκκλησιαστικὴ γραμματεία τοῦ Βυζαντίου	221

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Ἡ ἱστορία τοῦ Προφήτη Ἰωνᾶ	227
----------------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ἅγιοι προστάτες τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν	233
--	-----

Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα	239
--	------------

Ἐπίμετρο	243
-----------------------	------------

Εὐρετήριο ὀνομάτων, συμβόλων καὶ ὄρων	245
--	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

i. Πηγές	249
----------------	-----

ii. Πηγές Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας καὶ Ὑμνογραφίας	258
--	-----

iii. Πηγές ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή	260
-------------------------------------	-----

iv. Σχετικὴ βιβλιογραφία	261
--------------------------------	-----

v. Λεξικά - Ἐγκυκλοπαίδειες	269
-----------------------------------	-----

vi. Ἡλεκτρονικὴ βιβλιογραφία	270
------------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. Κείμενα ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴ γραμματεία

α. Ὁ 103ος <i>Ψαλμός</i>	274
--------------------------------	-----

β. Ὁ 148ος <i>Ψαλμός</i>	276
--------------------------------	-----

γ. Βασίλειος Καισαρείας, <i>Λόγος εἰς τὴν Ἐξαήμερον</i>	277
---	-----

δ. Γεώργιος Πισίδης, <i>Ἐξαήμερος ἡ Κοσμοουργία</i>	421
---	-----

Β. Λογοτεχνικὴ ἀνάγνωση

τῶν χριστιανικῶν συμβολισμῶν στὴν ὕμνογραφία

– Ὁ ὕλικὸς κόσμος στὴν θρησκευτικὴ ποίηση τῶν Βυζαντινῶν	485
--	-----

Βιο-εργογραφικὸ σημεῖωμα	507
---------------------------------------	------------

